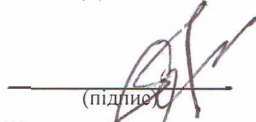

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та
методичної роботи

Олег НАЗАРОВ
(підпис)
27 Серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Проблеми психологічної реабілітації»

циклу професійної (обов'язкової) підготовки
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо-науковою програмою «Екстремальна та кризова психологія»

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Екстремальна та кризова психологія».

Розробник:

професор кафедри психології діяльності в особливих умовах, доктор психологічних наук., професор Балабанова Л.М.

Робочу програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах

Протокол від «18» червня 2020 року № 11

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

_____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

« 18 » червне 2020 року

Схвалено вченою радою соціально-психологічного факультету

Протокол від «26» серпня 2020 року № 12

Голова вченої ради соціально-психологічного факультету

_____ Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ
(підпис)

« 26 » серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3.0	Галузь знань <u>0.5 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u> (шифр і назва)		
Модулів 1	Спеціальність «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 1		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних 40 самостійної роботи 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	Лекції	
		18 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
50 год.	76 год.		
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання - 40/50;
- для заочної форми навчання - 14/76.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» є опрацювання ад'юнктами та аспірантами базових принципів під час роботи з різними категоріями постраждалих, розширення теоретичних та практичних знань психореабілітації; розкриття змісту, причин, механізмів, проявів та наслідків негативного впливу; формування у психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги психосоматичним хворим.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» є:

- ознайомити з проблемами що виникають під час перебігу психореабілітаційної роботи в руслі різних напрямків;
- обґрунтувати роль та місце психологічної реабілітації;
- сформувати навички проведення психодіагностичної роботи з пацієнтами;
- вивчення формування психологічних станів під впливом екстремальної ситуації, травмівних подій, стресі, ПТСР тощо;
- вивчення психологічних механізмів психологічної корекції;
- вивчення теоретичних основ надання психологічної допомоги.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми необхідно:

знати :

- **основні поняття психологічної реабілітації;**
- концептуальні засади психологічної реабілітації;
- чинники, які призводять до порушення психічного стану;
- загальні характеристики прояву та динаміки розвитку психотравмівних ситуацій;
- основи діагностики, профілактики та психологічної допомоги .

вміти:

- використовувати основні положення сучасних теорій і моделей, розроблених в області психологічної реабілітації;
- визначати основні види психологічних розладів;
- практично застосовувати здобуті знання.

мати навички:

- навички самостійної роботи, використання отриманих знань у подальшому вивченні фахових дисциплін, володіти засобами знаходження та використання інформації про сучасні дослідження у галузі психологічної реабілітації.

комунікацію: вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому;

використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.

автономію та відповідальність: демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК 4. Здатність планувати та вирішувати задачі власного особистісного та професійного розвитку, здійснювати самоосвіту, самоорганізацію, самовиховання.

СК 2. Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.

СК 4. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері екстремальної та кризової психології.

СК 5. Здатність використовувати та розробляти психологічні способи подолання фахівцями ризиконебезпечних професій негативних психічних станів, що викликані кризовими та екстремальними ситуаціями.

СК 8. Здатність проводити емпіричні дослідження функціональних станів, особливостей психіки, операційно-сислової структури професійного досвіду співробітників ризиконебезпечних професій.

СК 9. Здатність аналізувати та систематизувати інформацію щодо вивчення психологічних умов та шляхів встановлення відповідності особистісних якостей фахівців ризиконебезпечних професій вимогам діяльності в особливих умовах.

СК 10. Здатність використовувати науково-теоретичні та науково-практичні психологічні ресурси для вирішення наукових і практичних завдань у галузі екстремальної та кризової психології.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет та завдання психореабілітації.

Психологічна реабілітація та її сутність. Зв'язок реабілітаційної психології з різними галузями діяльності. Завдання реабілітаційної психології. Вплив реабілітаційної психології на суспільство. Принципи психологічної реабілітації.

Основні поняття теми: Реабілітація, психологічна реабілітація, реабілітаційна психологія в значенні дисципліни.

Тема 2. Сучасний стан психологічної реабілітації.

Сучасний стан психологічної реабілітації у роботі з постраждалими від різних екстремальних ситуацій, збройних конфліктів. Організація психологічної допомоги біженцям, військовим. Організація психологічної підтримки та реабілітації в інших країнах.

Основні поняття теми: відновлення психологічного здоров'я, профілактика стресових розладів, психологічна підтримка, особливості психологічного забезпечення.

Тема 3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності.

Регуляція психічних станів і управління психологічними та психофізіологічними ресурсами за допомогою БАТ. Нейро-лінгвістичне програмування, психосинтез, емотивно-когнітивна та тілесно-орієнтована терапія: можливості використання в реабілітаційній практиці. Корекція негативних емоційних станів за допомогою методу арттерапії. Ресурсні психотехніки НЛП (техніки зміни якорів, ціннісного та цільового переструктурування): особливості застосування. Техніки і прийоми сенсibiliзації сенсорно-перцептивних процесів. Рефреймінг. Ресурсні психотехніки емоційно-когнітивної терапії.

Основні поняття теми: Нейро-лінгвістичне програмування, ресурсні психотехніки, тілесно-орієнтована терапія, психосинтез, емотивно-когнітивна терапія.

Тема 4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуацій.

Посттравматична стресова реакція, її форми. Психотравмівні ситуації. Принципи та технології психологічного супроводу людини з пост-травматичним стресовим синдромом. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах. Індивідуально-типологічні, гендерні та інші характеристики сприйняття стресових чинників. Ендогенні та екзогенні кризи. Психологія та реабілітологія гострого горя. Стадії проживання горя.

Основні поняття теми: стрес, дистрес, чинники стресу, реактивність на стрес, еустрес, профілактика, травма, психотравма.

Тема 5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі

Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб. Основні напрями психологічної інтервенції. Основні напрями та стратегії тренінгової роботи, мета та завдання. Психотехнології навчання фахівців прийомам оновлення емоційних ресурсів та управління когнітивними ресурсами.

Основні поняття теми: гострі кризові стани, екстремальна ситуація, де брифінг, реактивність на стрес, профілактика, психологічна інтервенція, емоційні ресурси, когнітивні ресурси.

Тема 6. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями.

Емпатія в розумінні людини з фізичними обмеженнями. Проблеми сенсорної, емоційної та соціальної депривації у людей з хронічними соматичними хворобами. Роль діяльності та інтересу, соціальних зв'язків та їх підтримання в реабілітаційному

процесі. Адаптаційні та компенсаційні процеси реабілітації при хронічних соматичних захворюваннях.

Основні поняття теми: Емпатія, сенсорна, емоційна та соціальна деривація, адаптаційні та компенсаційні процеси.

Тема 7. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів.

Реабілітологія при екстремальних випадках. Стокгольський синдром. Методики реабілітології в екстремальних ситуаціях. Дебрифінг та важливість його проведення в надзвичайних ситуаціях. Методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога в надзвичайних ситуаціях.

Основні поняття теми: Стокгольський синдром, екстремальна ситуація, дебрифінг, психологічної саморегуляції.

Тема 8. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адиктивною поведінкою.

Загальна характеристика адиктивної поведінки. Фактори, які сприяють розвитку адиктивної поведінки. Етапи розвитку адиктивної поведінки. Алкогольна залежність та шляхи її подолання. Ігрова залежність і способи боротьби з нею. Психологіческая реабілітація хворих на наркоманію.

Основні поняття теми: Адиктивної поведінки, алкогольна залежність, ігрова залежність, наркоманія.

Тема 9. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. Сексуальні проблеми і розлади. Проблеми похилого віку. Проблеми психореабілітаційної допомоги при онкозахворюваннях. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам, ветеранам війни, населенню.

Методи реабілітаційної роботи з хворими з психічними порушеннями. Психологічна реабілітаційна допомога хворим з психічними розладами, жінкам в період вагітності та у післяпологовий період, її методи. Сексуальні розлади чоловіків та жінок, методи та форми реабілітаційної психології. Реабілітаційна психологічна допомога особам похилого віку.

Онкологічні захворювання, теорії їх виникнення та розвитку. Психологічні аспекти реабілітації онкохворих, реабілітаційний потенціал та прогноз. Психореабілітаційна допомога у різні періоди онкологічного процесу. Методи психотерапії, що застосовуються у онкохворих.

Специфіка потреб внутрішньо переміщених осіб. Особливості психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам. Методи та техніки психологічної допомоги у роботі з внутрішньо переміщеними особами. Особливості психологічної допомоги ветеранам війни. Особливості психологічної допомоги людям, що пережили полон та тортури. Специфіка психологічної адаптації учасника бойових дій до родинного життя. Особливості психологічної допомоги родинам ветеранів війни.

Основні поняття теми: Психічні порушення, сексуальні розлади, післяпологовий період, внутрішньо переміщеним особи, ветерани війни, психологічної адаптації учасника бойових дій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												

Тема 1.1. Предмет та завдання психореабілітації.	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Тема 1.2. Сучасний стан психологічної реабілітації.	8	2	2			4	6	-	-			6
Тема 1.3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності.	8	2	2			4	10	2	-			8
Тема 1.4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуацій.	9	2	2			5	12		2			10
Тема 1.5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	9	2	2	-	-	5	12		2	-	-	10
Тема 1.6. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями.	10	2	4	-	-	4	12	2	-	-	-	10
Тема 1.7. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів.	12	2	2	-	-	8	10		-	-	-	10
Тема 1.8. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адитивною поведінкою.	12	2	2			8	12	2	-			10
Тема 1.9. Реактивні стани та психози	14	2	4			8	8	2	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	62	18	22	-	-	50	90	10	4	-	-	76

Усього годин	62	18	22	-	-	50	90	10	4	-	-	76
Усього годин за дисципліну	90	18	22	-	-	50	90	10	4	-	-	76

5. Теми семінарських занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Предмет та завдання психореабілітації.	2
2	Тема 1.2. Сучасний стан психологічної реабілітації.	2
3	Тема 1.3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності.	2
4	Тема 1.4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуації.	2
5	Тема 1.5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	2
6-7	Тема 1.6.-1.7. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями.	4
8	Тема 1.8. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів.	2
9	Тема 1.9. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адитивною поведінкою.	2
10-11	Тема 1.10.-1.11. Реактивні стани та психози.	4
	Разом	22

7. Теми лабораторних занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-
2	-	-
...	-	-
	Разом	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Предмет та завдання психореабілітації.	4
2	Тема 1.2. Сучасний стан психологічної реабілітації.	4
3	Тема 1.3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності.	4
4	Тема 1.4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуації.	5
5	Тема 1.5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі	5
6-7	Тема 1.6.-1.7. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями.	4
8	Тема 1.8. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів.	8
9	Тема 1.9. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адитивною поведінкою.	8
10-11	Тема 1.10.-1.11. Реактивні стани та психози.	8
	Разом	50

9. Індивідуальні завдання (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

10. Методи навчання

Вивчення дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» передбачає проведення лекційних та практичних занять, а також самостійну роботу слухачів.

11. Методи контролю

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському та практичному занятті методом опитування та письмового тестового контролю. У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують дві модульні контрольні роботи. Підсумкова форма контролю - іспит.

12. Розподіл балів, які отримують слухачі для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1							
Т.1.1	Т.1.2	Т.1.3	Т.1.4	Т.1.5	Т. Т.1.6.-1.7	25	100
4	4	4	5	5	10		
Т.1.8	Т.1.9	Т. Т. 1.10.-11.		Т.1.1- 1.11 Модульна контрольна робота			
5	6	12		20			

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-764	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, екзамен)

Модуль 1.

1. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.
2. Охарактеризуйте можливі посттравматичні стресові розлади, спричинені перебуванням людини в епіцентрі травмивних подій.
3. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб. Що таке скринінгове дослідження?
4. Які принципи соціально-психологічної підтримки в надзвичайних та екстремальних ситуаціях?
Тілесні і поведінкові прояви дістресових станів і накопиченого стресу.
5. Синдром психічного вигорання, його характеристики.
6. Організація та структура реабілітаційної діяльності.
7. Дінамічний реабілітаційний комплекс: змістовні та формальні характеристики
8. Як проявляється континуум психологічної травми? Та в яких випадках надається перша психологічна допомога ?
9. Перерахуйте та охарактеризуйте критичні періоди горювання.
10. Охарактеризуйте особливості психологічної допомоги людині на різних етапах горювання.
11. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з гострою реакцією втрати.
12. Назвіть загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.
13. Що таке ресурсна карта і як вона використовується в наданні психологічної допомоги вимушено переселеним особам?
14. Які підходи та методи роботи можуть застосовуватися при роботі з переселенцями?

15. Назвіть причини та види залежностей, які найчастіше зустрічаються? Які стратегії їхнього подолання ви знаєте?
16. Який комплекс заходів сприяє ефективному лікуванню психічних розладів у особи з травмітним досвідом?
17. Перерахуйте види домашнього насильства. Як можна допомогти родині, в якій явно проявлені ознаки насилля?
18. Окресліть заходи профілактики синдрому емоційного вигорання у сфері психологічної реабілітації
19. Психічні (емоційні, вольові, мотиваційні, когнітивні) та психофізіологічні ресурси людини, їх роль в подоланні стресу та його негативних наслідків.
20. «Особистісна» модель постстресової реабілітації. Змістовні та організаційні характеристики, основні стратегії реабілітаційної діяльності.
21. Корекція негативних емоційних станів за допомогою методу арттерапії.

13.2. Плани семінарських та практичних занять

Плани семінарських та практичних занять наведені у додатку 1 до цієї програми.

13.3. Завдання для самостійної роботи слухачів

Завдання для самостійної роботи слухачів наведені у додатку 2 до цієї програми.

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку 3 до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку 4 до цієї програми.

14. Рекомендована література

Базова

1. Гридковець Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
2. Епифанов В.А. Медицинская реабилитация. М.: МЕДпресс-информ, 2005.– 328 с.
3. Тарабрина Н. В. Практикум по психологии посттравматического стресса. СПб: Питер, 2001.— 272 с.
4. Лакосина Н. Д., Ушаков Г. К. Медицинская психология. 2 изд. М.: Медицина, 1984. 272 с.
5. Пророк Н., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
6. Царенко Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.

Додаткова

1. Демьянов Ю.Г. Основы психопрофилактики и психотерапии. М.:Сфера, 2004. 126 с.
2. Колесникова Г. И. Основы психопрофилактики и психокоррекции. М.: Феникс, 2005. 192 с.
3. Іпатов А.В., Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. 227 с.

4. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
5. Юмашев Г.С. Основы реабилитации. М., Медицина: 1973. 140 с.

Розробник:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук, професор

Любов БАЛАБАНОВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації»

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор

Любов БАЛАБАНОВА

“ ___ ”

2020 р.

МОДУЛЬ № 1.

Проблеми реабілітаційної психології та подолання кризи.

Змістовний модуль 1.

Тема 1.1. Предмет психології реабілітаційної діяльності. Загальні аспекти реабілітаційної діяльності (практ. заняття 2 год).

Мета: поповнити знання ад'юнктів та аспірантів з проблеми психологічної реабілітації; виробити навички самостійної роботи з науковими джерелами.

План:

1. Сутність психологічної реабілітації та міжгалузеві зв'язки.
2. Предмет та завдання психологічної реабілітації.
3. Принципи та методи психологічної реабілітації.
4. Особливості емоційного стану потерпілих та внутрішня картина переживань.

Завдання для самостійної роботи:

Література:

1; 2; 3; 6.

Тема 1.2. Сучасний стан психологічної реабілітації. (практ. заняття 2 год).

Мета: визначити принципи та методи роботи психологічної реабілітації у спільних галузях. Орієнтуватись в психологічних аспектах реабілітології людини з тілесними обмеженнями, соматичними та психосоматичними розладами.

План:

1. Психологічні аспекти людини з фізичними обмеженнями та психосоматичними розладами.
2. Принципи розвитку в дитячій реабілітації та реабілітації.
3. Психологічні аспекти реабілітації дорослих людей.
4. Поняття стигматизації, психологічні, педагогічні та соціальні аспекти стигматизації.

Завдання для самостійної роботи:

Література:

1; 2; 3.

Тема 1.3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності. (практ. заняття 2 год).

Мета: ; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Розгляд іноземної практики психологічної реабілітації військовослужбовців та ветеранів війни.
2. Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.
3. Регуляція психічних станів і управління психологічними та психофізіологічними ресурсами за допомогою БАТ.
4. Корекція негативних емоційних станів за допомогою методу арттерапії.
5. Ресурсні психотехніки НЛП (техніки зміни якорів, ціннісного та цільового переструктурування): особливості застосування.

Література:

1; 2; 3; 4; 5.

Тема 1.4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуації (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно різних видів допомоги особам, що переживають та пережили психічну травму; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Посттравматична стресова реакція, її форми.
2. Психотравмівні ситуації.

3. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.

4. Психологія та реабілітологія гострого горя. Стадії проживання горя.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 3; 5; 6.

Тема 1.5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання та загальні відомості про діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі психічні реакції.

План:

1. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб.
2. Основні напрями психологічної інтервенції.
3. Основні напрямки та стратегії тренінгової роботи, мета та завдання.
4. Психотехнології навчання фахівців прийомам оновлення емоційних ресурсів та управління когнітивними ресурсами.

Література:

1; 2; 3.

.Тема 1.6.-1.7. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями. (практ. 4год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями.

План:

1. Емпатія в розумінні людини з фізичними обмеженнями.
2. Проблеми сенсорної, емоційної та соціальної депривації у людей з хронічними соматичними хворобами.
3. Роль діяльності та інтересу, соціальних зв'язків та їх підтримання в реабілітаційному процесі.
4. Адаптаційні та компенсаційні процеси реабілітації при хронічних соматичних захворюваннях.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 3; 4; 5; 6.

Тема 1.8. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів. (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно регресійного аналізу психологічних даних; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Психогенні сексуальні порушення.
2. Психічні реакції та стадії згвалтування.
3. Психічна реакція на згвалтування. Стадії та реакції.
4. Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3; 5; 6.

Тема 1.9. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адитивною поведінкою. (практ. заняття 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно різних видів розладів; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Види розладів (по Семке В.Я., 1999).
2. Депресія невротичного рівня.
3. Невроз, як хворобливий стан

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3.

Тема 1.10.-1.11. Реактивні стани та психози (практ. заняття 4год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно багатовимірного шкалювання психологічних даних та представлення результатів наукових досліджень; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Афективно-шокові психогенні реакції, стани.
2. Реактивна депресія.
3. Реактивні бредові психози.
4. Параноїд в умовах депривації та інших параноїдів. Синдром Ганзера.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 3; 4; 6.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Методичні вказівки і тематика контрольних робіт
з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації»**

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор
Любов БАЛАБАНОВА
“ ___ ” 2020 р.

Харків, 2020

А. Основні положення виконання контрольних робіт

Контрольна роботи №1 з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» включають письмове розкриття змісту одного з вказаних 10 варіантів теоретичних питань, письмові відповіді на один з приведених варіантів. Для кожного слухача варіант вирішення контрольної роботи встановлюється викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Контрольна робота оформляється таким чином:

- 1) контрольна робота пишеться слухачем "від руки" акуратною ручкою на листах формату А4 на російській або українській мові;
- 2) листи роботи нумеруються, скріпляються і кожен підписується;
- 3) кількість листів контрольної роботи не обмежується;
- 4) титульний лист оформляється таким чином (дивися приклад).

Принципи оцінок викладачем контрольних робіт студентів наступні:

- 1) відмінно – слухач повністю і якісно розкрив зміст першого питання, дав правильні відповіді на всі питання тесту і правильно вирішив завдання);
- 2) добре – слухач не повністю, але якісно розкрив зміст першого питання, або помилився один раз у відповідях на питання тесту, або зробив незначну помилку при рішенні задачі;
- 3) задовільно – слухач не повністю і не якісно розкрив зміст першого питання, і/або помилився кілька разів у відповідях на питання тесту, і/або неправильно вирішив задачу;
- 4) не задовільно – слухач не відповів на перше питання, і/або не відповів на питання тесту, і/або не вирішив задачу.

Б. Титульний лист контрольної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

Контрольна робота №____
з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації»

Варіант –____

Виконана слухачем
групи _____

_____

підпис
«____» _____ 2020

Відмітка: _____

Перевірив

_____

підпис
«____» _____ 2020

Харків, 2020

В. Теоретичні питання

Модульна контрольна робота № 1

Варіант № 1

1. Охарактеризуйте негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.
2. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб. Що таке скринінгове дослідження?
3. Визначте поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні/сенсорні обмеження.

Варіант № 2

1. Визначити основні принципи реабілітології суїцидальної поведінки.
2. Розкрийте принципи психологічної реабілітації.
3. Охарактеризуйте методи психологічної реабілітації.

Варіант № 3

1. Охарактеризуйте можливі посттравматичні стресові розлади, спричинені перебуванням людини в епіцентрі травмивних подій.
2. Проаналізувати досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
3. Охарактеризуйте синдром психічного вигорання, його характеристики.

Варіант № 4

1. Які принципи соціально-психологічної підтримки в надзвичайних та екстремальних ситуаціях?
2. Проаналізувати механізми виникнення посттравматичного стресового розладу, його форми.
3. Розкрийте організація та структура реабілітаційної діяльності.

Варіант № 5

1. Опишіть динамічний реабілітаційний комплекс: змістовні та формальні характеристики
2. Перерахуйте та охарактеризуйте критичні періоди горювання.
3. Охарактеризуйте чинники кризових станів та методів реабілітаційної психології.

Варіант № 6

1. Як проявляється континуум психологічної травми? Та в яких випадках надається перша психологічна допомога ?
2. Охарактеризуйте особливості психологічної допомоги людині на різних етапах горювання.
3. Проаналізувати досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.

Варіант № 7

1. Назвіть загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.
2. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з гострою реакцією втрати.
3. Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей.

Варіант № 8

1. Що таке ресурсна карта і як вона використовується в наданні психологічної допомоги вимушено переселеним особам?
2. Назвіть причини та види залежностей, які найчастіше зустрічаються? Які стратегії їхнього подолання ви знаєте?
3. Охарактеризувати психологічну допомогу родинам військовослужбовців і ветеранів війни.

Варіант № 9

1. Які підходи та методи роботи можуть застосовуватися при роботі з переселенцями?
2. Який комплекс заходів сприяє ефективному лікуванню психічних розладів у особи з травмічним досвідом?
3. Охарактеризувати проблеми гендерного насилля та насилля в родині.

Варіант № 10

1. Окресліть заходи профілактики синдрому емоційного вигорання у сфері психологічної реабілітації.
2. Перерахуйте види домашнього насильства. Як можна допомогти родині, в якій явно проявлені ознаки насилля?
3. Дослідити міжнародні стандарти соціально-психологічної реабілітації людей, що пережили полон та тортури.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Матеріали до самостійної роботи
з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації»

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
професор
Любов БАЛАБАНОВА
“ ___ ” 2020 р.

Харків, 2020

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота. Вона вчить фахівців з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності фахівців спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи фахівець повинен засвоїти наступні основні уміння:

1. самостійний пошук інформації з заданої теми;
2. добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
3. аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
4. узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
5. логічне і послідовне розкриття теми;
6. узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
7. стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
8. грамотна побудова наукового тексту;
9. правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи фахівця викладачем.

Перший етап діяльності фахівця при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи фахівців є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та перепереверку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Велике значення для успішної учбової діяльності фахівців має планування самостійної роботи у часі та уміння організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з

найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Питання до самостійної роботи

- 1.Зобразіть схематично взаємозв'язок психології з іншими науками та напрямками реабілітології.
2. Засвоїти механізми виникнення посттравматичного стресового розладу, його форми.
- 3.Визначити основні принципи реабілітології суїцидальної поведінки.
- 4.Визначте поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні/сенсорні обмеження.
- 5.Визначити методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога в надзвичайних ситуаціях.
- 6.Визначити особливості методики професійно-трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
- 7.Проаналізувати досвід успішної реабілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
8. Психотерапевтичні реабілітаційні методи лікування онкологічного процесу.
- 9.Реабілітаційна психологічна допомога при техногенних катастрофах, її особливості та методи.
- 10.Охарактеризуйте чинники кризових станів та методів реабілітаційної психології.
- 11.Дослідити проблеми гендерного насилля та насилля в родині.
- 12.Дослідити міжнародні стандарти соціально-психологічної реабілітації людей, що пережили полон та тортури.
- 13.Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей .
- 14.Дослідити психологічну допомогу родинам військовослужбовців і ветеранів війни.
15. Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей.
- 16.Досвід профілактики стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій.

Список літератури для самостійної роботи

Базова

1. Гридковець Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
2. Епифанов В.А. Медицинская реабилитация. М.: МЕДпресс-информ, 2005.— 328 с.
3. Тарабрина Н. В. Практикум по психологии посттравматического стресса. СПб: Питер, 2001.— 272 с.
4. Лакосина Н. Д., Ушаков Г. К. Медицинская психология. 2 изд. М.: Медицина, 1984. 272 с.
5. Пророк Н., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
6. Царенко Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.

Додаткова

1. Демьянов Ю.Г. Основы психопрофилактики и психотерапии. М.:Сфера, 2004. 126 с.
2. Колесникова Г. И. Основы психопрофилактики и психокоррекции. М.: Феникс, 2005. 192 с.
3. Іпатов А.В., Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. 227 с.
4. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
5. Юмашев Г.С. Основы реабилитации. М., Медицина: 1973. 140 с.

ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (З/В) ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1.

Варіант № 1

1. Охарактеризуйте негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.
2. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб. Що таке скринінгове дослідження?
3. Визначте поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні/сенсорні обмеження.

Варіант № 2

1. Визначити основні принципи реабілітології суїцидальної поведінки.
2. Розкрийте принципи психологічної реабілітації.
3. Охарактеризуйте методи психологічної реабілітації.

Варіант № 3

1. Охарактеризуйте можливі посттравматичні стресові розлади, спричинені перебуванням людини в епіцентрі травмивних подій.
2. Проаналізувати досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
3. Охарактеризуйте синдром психічного вигорання, його характеристики.

Варіант № 4

1. Які принципи соціально-психологічної підтримки в надзвичайних та екстремальних ситуаціях?
2. Проаналізувати механізми виникнення посттравматичного стресового розладу, його форми.
3. Розкрийте організація та структура реабілітаційної діяльності.

Варіант № 5

1. Опишіть динамічний реабілітаційний комплекс: змістовні та формальні характеристики
2. Перерахуйте та охарактеризуйте критичні періоди горювання.
3. Охарактеризуйте чинники кризових станів та методів реабілітаційної психології.

Варіант № 6

1. Як проявляється континуум психологічної травми? Та в яких випадках надається перша психологічна допомога ?
2. Охарактеризуйте особливості психологічної допомоги людині на різних етапах горювання.
3. Проаналізувати досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.

Варіант № 7

1. Назвіть загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.
2. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з гострою реакцією втрати.
3. Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей.

Варіант № 8

1. Що таке ресурсна карта і як вона використовується в наданні психологічної допомоги вимушено переселеним особам?
2. Назвіть причини та види залежностей, які найчастіше зустрічаються? Які стратегії їхнього подолання ви знаєте?
3. Охарактеризувати психологічну допомогу родинам військовослужбовців і ветеранів війни.

Варіант № 9

1. Які підходи та методи роботи можуть застосовуватися при роботі з переселенцями?
2. Який комплекс заходів сприяє ефективному лікуванню психічних розладів у особи з травмічним досвідом?
3. Охарактеризувати проблеми гендерного насилля та насилля в родині.

Варіант № 10

1. Окресліть заходи профілактики синдрому емоційного вигорання у сфері психологічної реабілітації.
2. Перерахуйте види домашнього насильства. Як можна допомогти родині, в якій явно проявлені ознаки насилля?
3. Дослідити міжнародні стандарти соціально-психологічної реабілітації людей, що пережили полон та тортури.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Доктор філософії»
у галузі знань 0.5 «Соціальні та поведінкові науки»

Укладач:

професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор психологічних наук,
Любов БАЛАБАНОВА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою викладання навчальної дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» є опрацювання ад'юнктами та аспірантами базових принципів під час роботи з різними категоріями постраждалих, розширення теоретичних та практичних знань психореабілітації; розкриття змісту, причин, механізмів, проявів та наслідків негативного впливу; формування у психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги психосоматичним хворим.

Також, дана навчальна дисципліна дозволяє розглянути та засвоїти основні психологічні поняття, що сприятиме оптимізації процесу майбутньої професійної діяльності. Кожний дидактичний цикл слухача має бути оціненим. Основними формами поточного контролю є: проведення письмових контрольних робіт і опитування шляхом співбесіди. Лекції і семінари, практичні заняття слід проводити з використанням активних форм навчання. Можливо залучати найбільш підготовлених слухачів до перевірки навчальних опитувань, оцінки знань. Ряд занять потребує використання комп'ютерної техніки (мультимедіа та комп'ютерних статистичних програм, комп'ютерних варіантів психологічних методик) та конкретних психологічних методик.

Контроль за вивченням навчального курсу здійснюється шляхом оцінювання участі слухачів у семінарських заняттях, а також за результатами письмового й усного опитування, здачі модулів.

Метою контрольних завдань дисципліни є перевірка оволодіння слухачами системою знань про психологічну реабілітацію в системі наукових знань.

Контрольні завдання можуть проводитися як письмово та за усною формою. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Критерії оцінювання

Оцінки, які можуть отримати слухачі під час та після закінчення вивчення курсу визначаються наступними критеріями:

Незадовільно (X) - (дуже низький рівень) - виставляється з обов'язковим повторним вивченням курсу. Курсант (студент, слухач) не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал: підсумкові модулі написані на негативні оцінки, індивідуальні завдання та програма курсу не виконані.

Незадовільно (FX) - (низький рівень) - ставиться з можливістю повторного складання. Курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються ним окремими словами чи реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу. Але він спроможний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перескладання.

Задовільно (E) (слабкий рівень) - виставляється, якщо курсант (студент, слухач) виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; зробив значну кількість помилок при написанні модульних контрольних робіт та усних відповідях на заняттях тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно (D) (середній рівень) - курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, може виявляти знання та розуміння основних положень, на елементарному рівні може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати, робити висновки.

Добре (C) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) виявив загалом добрі знання навчального матеріалу під час виконання тестових завдань та усних відповідей на заняттях, але припустився низки суттєвих помилок; показав систематичний характер знань із дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Добре (B) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних закономірностей; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи на підтвердження певних думок.

Відмінно (A) (високий рівень) - курсант (студент, слухач) вільно володіє обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, застосовує його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

Варіант № 1

1. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.
2. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб. Що таке скринінгове дослідження?

Варіант № 2

1. Принципи психологічної реабілітації.
2. Методи психологічної реабілітації.

Варіант № 3

1. Схарактеризуйте можливі посттравматичні стресові розлади, спричинені перебуванням людини в епіцентрі травмивних подій.
2. Синдром психічного вигорання, його характеристики.

Варіант № 4

1. Які принципи соціально-психологічної підтримки в надзвичайних та екстремальних ситуаціях?
2. Організація та структура реабілітаційної діяльності.

Варіант № 5

1. Дінамічний реабілітаційний комплекс: змістовні та формальні характеристики
2. Перерахуйте та охарактеризуйте критичні періоди горювання.

Варіант № 6

1. Як проявляється континуум психологічної травми? Та в яких випадках надається перша психологічна допомога ?
2. Охарактеризуйте особливості психологічної допомоги людині на різних етапах горювання.

Варіант № 7

1. Назвіть загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.
2. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з гострою реакцією втрати.

Варіант № 8

1. Що таке ресурсна карта і як вона використовується в наданні психологічної допомоги вимушено переселеним особам?
2. Назвіть причини та види залежностей, які найчастіше зустрічаються? Які стратегії їхнього подолання ви знаєте?

Варіант № 9

1. Які підходи та методи роботи можуть застосовуватися при роботі з переселенцями?
2. Який комплекс заходів сприяє ефективному лікуванню психічних розладів у особи з травмивним досвідом?

Варіант № 10

1. Окресліть заходи профілактики синдрому емоційного вигорання у сфері психологічної реабілітації.
2. Перерахуйте види домашнього насильства. Як можна допомогти родині, в якій явно проявлені ознаки насилля?

Варіант № 11

1. Психічні (емоційні, вольові, мотиваційні, когнітивні) та психофізіологічні ресурси людини, їх роль в подоланні стресу та його негативних наслідків.
2. Стратегії поведінки при стресі. Копінг-поведінка, типи і стратегії. Стили поведінки.

Варіант № 12

1. «Особистісна» модель постстресової реабілітації. Змістовні та організаційні характеристики, основні стратегії реабілітаційної діяльності.
2. Корекція негативних емоційних станів за допомогою методу арттерапії.